

[Договор о основама Друштвеног плана СР Србије за развој усмереног образовања за период 1976-1980. године, објављен 28. јануара 1978. године]

На основу члана 305. Устава СР Србије и чл. 18, 58. и 63. Закона о основама система друштвеног планирања и о друштвеном плану Југославије ("Службени лист СФРЈ", бр. 6/76), Извршно веће Скупштине СР Србије, Скупштина Заједнице усмереног образовања за привреду и друштвене делатности, Скупштина Републичке заједнице за запошљавање, скупштине међуопштинских регионалних заједница, Скупштина града Београда, Републичка конференција Савеза социјалистичке омладине Србије, Привредна комора Србије, Веће Савеза синдиката Србије (у даљем тексту: потписници), закључују

Д О Г О В О Р

О ОСНОВАМА ДРУШТВЕНОГ ПЛАНА СР СРБИЈЕ ЗА РАЗВОЈ УСМЕРЕНОГ ОБРАЗОВАЊА ЗА ПЕРИОД ОД 1976. ДО 1980. ГОД.

І. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Договором о основама Друштвеног плана СР Србије за развој усмереног образовања за период од 1976. до 1980. године потписници утврђују: заједничке интересе и циљеве које треба остварити у развоју усмереног образовања на територији СР Србије ван социјалистичких аутономних покрајина у периоду од 1976. до 1980. године, као и међусобне односе, права, обавезе и одговорности потписника договора за остваривање тих интереса и циљева.

Члан 2.

Потписници су сагласни да се развој усмереног образовања заснива на:

- даљем јачању социјалистичких самоуправних друштвено-економских односа,
- друштвеним потребама у кадровима и
- социјалистичком самоуправном преображају усмереног образовања и васпитања.

II. ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА УСМЕРЕНОГ ОБРАЗОВАЊА

Члан 3.

Потписници договора сагласни су да се у оквиру развоја усмереног образовања посвети посебна пажња:

1. остваривању права и обавезе удруженог рада да непосредно кроз своје самоуправне органе и асоцијације и делегате у самоуправним интересним заједницама, самоуправно, са радним људима у области образовања, врши слободну размену рада и удруживање рада и средстава и да у оквиру друштвено утврђене развојне политике расправља о свим питањима усмереног образовања;

2. оснивању, програмском и организационом учвршћивању и развоју облика и метода рада самоуправних интересних заједница усмереног образовања;

3. развијању облика непосредног повезивања давалаца и корисника образовања у циљу потпунијег задовољавања потреба корисника кадрова и унапређивање и убрзавање процеса социјалистичког самоуправног преображаја усмереног образовања;

4. разради метода вредновања резултата рада организације усмереног образовања на основу остваривања задатака из њиховог програма рада;

5. утврђивању и сталном усавршавању норматива и мерила рада као основу за стицање средстава организација усмереног образовања;

6. уједначавању услова рада образовних институција у оквирима самоуправних интересних заједница и утврђивању валоризације заједничких елемената цене образовне услуге; и

7. праћењу, уопштавању и усавршавању облика и метода рада делегације и делегата у заједницама, скупштини и другим телима самоуправних интересних заједница.

Члан 4.

Потписници договора сагласни су да се социјалистичким самоуправним преображајем усмереног образовања и васпитања остварују следећи друштвено-васпитни и образовни циљеви:

1. обезбедити класно марксистичку заснованост усмереног васпитања и образовања и развијање социјалистичких самоуправних односа;

2. развијати и учвршћивати код ученика, студената и полазника битна својства слободне свестрано развијене социјалистичке личности,

свесне и способне да допринесе јачању и развоју производних снага у удруженом раду, братству и јединству народа и народности, одбрани земље, друштвене самозаштите и безбедности заједнице, заштити човекове средине, усклађености друштвених и личних интереса, као и другим високим својствима развијене личности;

3. обезбедити да усмерено образовање, као саставни део укупне друштвене репродукције, допринесе развоју друштвених производних снага, порасту материјалних добара и напретку;

4. доследно примењивати начело солидарности радних људи у стварању што уједначенијих услова у образовању ради ублажавања разлика насталих неравномерним развојем појединих ужих региона Републике; путем политике стипендирања, кредитирања и другим мерама отклањати неједнакости изазване различитим економским положајем породице и омладине; и

5. обезбедити усмерено образовање на матерњем језику појединих народности.

Члан 5.

Потписници договора сагласни су да за реализацију друштвених и васпитно-образовних циљева треба наставити започети процес и обезбедити одговарајуће предуслове за даље токове реформе, у том циљу треба:

1. на почетку усмереног образовања обезбедити свима који настављају образовање – двогодишње образовање по јединственом васпитно-образовном програму с политичком оријентацијом, које се допуњује изборном и факултативном наставом и слободним активностима;

2. извршити промене у организацији, наставним плановима и програмима и методама средњег, вишег и високог образовања у складу са ставовима из докумената СКЈ, одлука друштвено-политичких заједница и самоуправних интересних заједница усмереног образовања;

3. образовање одраслих из рада и уз рад укључити у јединствени систем васпитања и образовања и на тој основи усмеравати његов развој; омогућити одраслим, нарочито запосленим у друштвеној привреди; стицање усмереног образовања, оспособљавање за занимање, преквалификацију и стално усавршавање у струци у складу са променама у структури рада;

4. развијати облике специјалног усмереног образовања као интегралног дела јединственог система васпитања и образовања ширим укључивањем омладине лакше ометене у развоју, у школе, специјална одељења и допунску наставу компензационог карактера и омогућити образовање и припрему за свакодневни живот и рад;

5. приступити организованом припремању постојећег наставног кадра и других стручњака за сложене и разноврсне послове у реформи; неопходно обезбедити стално идејно марксистичко и стручно педагошко усавршавање наставног кадра;

6. утврдити заједничке педагошке и техничке стандарде усмереног образовања и васпитања као и мере за његово остваривање; и

7. развијати и јачати рад стручних служби на унапређењу и развоју усмереног образовања.

III. ОСТВАРИВАЊЕ ПОЛИТИКЕ РАЗВОЈА УСМЕРЕНОГ ОБРАЗОВАЊА

Члан 6.

Потписници договора сагласни су да је за остваривање циљева развоја усмереног образовања неопходно да се до 1978. године утврде и затим даље прате потребе привреде и непривреде у кадру, по обиму, квалификационој структури и по занимањима, који ће се обезбедити путем усмереног образовања. У том циљу ће се:

– израдити програми организационих промена, као и промена наставних и других васпитно-образовних садржаја у усмереном образовању до 1979. године;

– програмом развоја организација усмереног образовања обезбедити склад између уписа ученика и студената и потреба привреде и непривреде у запошљавању, и стручно образовање и за она занимања за која се сада стручни кадар не обезбеђује у организацијама усмереног образовања.

Члан 7.

Потписници договора сагласни су да економским, организационим и другим мерама остваре следеће задатке у развоју усмереног образовања:

– ускладити развој свих степена и облика усмереног образовања, по структури и обиму, са дугорочним и средњорочним кадровским потребама удруженог рада;

– убрзати развој облика усмереног образовања на средњем ступњу.

Члан 8.

Потписници договора сагласни су:

- да се до 1980. године створе услови за обухватање 78% генерације ученика од 15 до 16 година старости заједничком основном средњег образовања (127.000 ученика);

- да се другом фазом усмереног образовања обухвати 62% генерације од 17 до 18 година старости (105.000 ученика) ;

- да се до 1980. године створе услови да се вишим и високим образовањем обухвати 16% генерације од 19 до 23 године, односно око 130 хиљада студената.

За предвиђени пораст броја ученика и студената потребно је обезбедити повећање броја наставника.

Члан 9.

Потписници договора ће предузети мере за проширење и побољшање рада на формирању истраживачког и научног кадра путем последипломских студија које ће самоуправне заједнице финансирати у оквиру расположивих средстава.

Члан 10.

У циљу уједначавања услова и могућности за стицање усмереног образовања и васпитања, потписници договора су сагласни да се у наредном периоду:

- изгради потребан нови школски простор;
- повећа број корисника стипендија и кредита ученика и студената, нарочито кадровских;

- обезбеде повољнији услови за превоз ученика и студената у међумесном саобраћају;

- побољшају услови смештаја, живота и рада у ученичким и студентским домовима;

- обезбеде потребни услови за културну, спортску и другу активност ученика и студената; и

- обухвате сви ученици и студенти који нису здравствено осигурани по другим основама, здравственом заштитом.

Члан 11.

Потписници договора сагласни су да се предузму мере за уједначавање друштвено-економског положаја радника у образовању са положајем радника у другим делатностима.

Члан 12.

Потписници договора сагласни су да треба извршити рационализацију мреже и капацитета организације усмереног образовања, при чему ће се:

а) програм рационализације може организација средњег усмереног образовања заснивати на:

– потребама појединих грана привреде и друштвених делатности, не занемарујући потребу младе генерације да се школује на овом ступњу образовања;

– преласку на заједничке основе средњег усмереног образовања, интеграцији организације у школске центре по сродности струка и занимања, водећи рачуна о могућностима програмског прилагођавања центра захтевима привреде и друштвених делатности и могућности образовања уз рад и из рада.

б) Програм рационализације мреже организације вишег и високог образовања ће се заснивати на:

– развијању капацитета виших школа и факултета који према садашњој процени, образују дефицитарни кадар;

– отварању нових виших школа и факултета само према утврђеним потребама удруженог рада;

– омогућавању запосленима да се, не напуштајући радно место, образују уз рад на одељењима која су основали поједини факултети и више школе.

Члан 13.

Потписници договора су сагласни да развијају научноистраживачки и стручни рад у образовању и васпитању а посебно у области економике образовања, унапређења образовно-васпитне делатности, унапређивања друштвено-економских односа.

Члан 14.

Потписници договора сагласни су да средства за финансирање развоја и делатности усмереног образовања расту по просечној годишњој стопи од 6,9% рачунајући у ценама 1975. године.

Члан 15.

У циљу усклађивања развоја усмереног образовања, са потребама и могућностима друштва, потписници договора споразумели су се да предузму следеће мере:

1. на бази дугорочног развоја привреде и друштвених делатности у СР Србији утврдити потребе у кадровима по основним профилима; Самоуправне интересне заједнице усмереног образовања, у сарадњи са заједницама за запошљавање и организацијама удруженог рада, треба да реализују овај задатак до краја 1978. године;

2. ради остваривања јединственог система усмереног образовања и усклађивања његове садржине и организационих облика са друштвеним потребама, нивелирати номенклатуру занимања у сарадњи са другим републикама и САП и донети нову квалификациону лествицу;

3. донети дугорочни програм развоја усмереног образовања до 1985. године, програм остваривања промена у систему усмереног образовања и програм рационализације мреже организација усмереног образовања;

4. развијати систем професионалне оријентације и усмеравати ученике и студенте на она занимања за којима је изражена друштвена потреба, а у складу са њиховим способностима;

5. повећати ефикасност школовања скраћивањем трајања студирања и смањивањем броја поноваца у средњим школама.

Члан 16.

Потписници договора сагласни су да је потребно закључити следеће самоуправне споразуме и друштвене договоре и израдити програме за остваривање најважнијих задатака утврђених овим договором:

1. самоуправни споразум између организација удруженог рада и самоуправних интересних заједница образовања и заједница запошљавања о утврђивању потреба у стручном кадру и начину његовог обезбеђивања;

2. самоуправни споразум између Заједнице усмереног образовања за привреду и друштвене делатности, Привредне коморе Србије, Већа Савеза синдиката и Републичке заједнице за запошљавање о професионалној оријентацији и стручном оспособљавању незапослених лица и самоуправни споразум о праћењу и проучавању занимања;

3. друштвени договор о упису ученика и студената у поједине врсте средњих, виших школа и факултета; упоредо са овим израдити програм промена у организацијама и мрежи појединих врста средњих и високих школа и факултета;

4. друштвени договор о изградњи ученичких и студентских домова и програм инвестиционе изградње; и

5. програм научних и развојних истраживања од значаја за социјалистички самоуправни преображај система усмереног образовања.

IV. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 17.

Потписници су одговорни за извршавање обавеза које су овим договором преузели ради остваривања заједничких циљева и задатака.

Члан 18.

Потписници се обавезују да по закључивању овог договора утврде програме извршавања обавеза и задатака из овог договора, предвиде рокове и начин њиховог извршавања и одреде органе који су одговорни за њихово извршавање.

Члан 19.

Потписници се обавезују да стално прате, анализирају и оцењују извршавање обавеза из овог договора и да у том циљу, одмах после закључивања овог договора, организују праћење извршавања обавеза и вођење евиденције о извршавању тих обавеза.

Члан 20.

Ако се обавезе из овог договора не извршавају, потписници се обавезују да без одлагања изврше анализу узрока и предузму одговарајуће мере за извршавање преузетих обавеза.

Члан 21.

Потписници се обавезују да се најмање једанпут годишње међусобно обавештавају о стању и проблемима извршавања обавеза које су преузели овим договором.

Ради усклађивања своје активности на извршавању обавеза и задатака утврђених овим договором, потписници су сагласни да се накнадно договоре о образовању заједничког координационог тела или на други начин утврде усклађивање својих активности.

Члан 22.

Измену овог договора може предложити сваки од његових потписника.

Предлог за измену договора доставља се сваком потписнику овог договора.

Закључивање договора о измени, односно допуни договора врши се на исти начин као и доношење овог договора.

Члан 23.

Овом договору могу приступити организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице и друштвено-политичке заједнице, ако преузимају обавезе и задатке предвиђене овим договором.

Члан 24.

Овај договор се сматра закљученим кад га прихвати Извршно веће Скупштине СР Србије и органи управљања самоуправних организација и заједница – учесника договора, и када га потврди Скупштина СР Србије.

Члан 25.

Договор ће се објавити у "Службеном гласнику СР Србије".

за Извршно веће
Скупштине СР Србије,
Олга Николић, с. р.

за Скупштину
Републичке заједнице
за запошљавање,
Десимир Миливојевић, с. р.

за Скупштину
Јужноморавске
међуопштинске
регионалне заједнице,
Војислав Станковић, с.р.

за Скупштину
Подрињско-колубарске
међуопштинске
регионалне заједнице,
инж. **Слободан
Миливојевић, с.р.**

За Скупштину
Међуопштинске
регионалне заједнице
Краљево,
Драган Ћировић, с. р.

за Скупштину
Међуопштинске
регионалне заједнице
Титово Ужице,
Радисав Зечевић, с.р.

за Републичку
конференцију Савеза
Социјалистичке
омладине Србије,
Горица Гојковић, с.р.

за Скупштину Подунавске
међуопштинске
регионалне заједнице,
Драгиша Динић, с.р.

за Скупштину Заједнице
усмереног образовања за
привреду и друштвене
делатности
инж. **Ђорђе
Милановић, с.р.**

за Скупштину
Међуопштинске
регионалне заједнице
- Ниш
Мирко Јакшић, с.р.

за Скупштину града
Београда,
Миљенко Зрелец, с.р.

за Скупштину
Међуопштинске
регионалне заједнице
Зајечар,
мр Живорад Рајшић, с.р.

за Скупштину
Међуопштинске
регионалне заједнице
Шумадије и Поморавља,
Драгутин Марковић, с.р.

за Веће Савеза синдиката
Србије
Радисав Манчић, с.р.

за Привредну комору Србије
Илија Ђукић, с.р.

[*Службени гласник СР Србије*, 34 (1978), 4. стр. 204-207]